

609

ELS REPTES DE CATALUNYA EN L'ECONOMIA INTERNACIONAL

DELS ANYS NORANTA

Conferència al Carles A. Gasòliba i Böhm
"Círculo de Economía"
Barcelona, 2 de febrer de 1989

CONFERENCIA DE CARLES A. GASOLIBA EN EL CIRCULO DE ECONOMIA
Barcelona, 2 de febrer de 1989

ELS REPTES DE CATALUNYA EN L'ECONOMIA INTERNACIONAL DELS ANYS NORANTA

Els anys noranta són l'any que ve. D'ací a uns mesos ens trobarem amb tot d'anàlisi i de prediccions sobre com seran els anys noranta. Si examinessim el que sobre la dècada dels vuitanta s'escrivia ara fa deu anys, quedariem descoratjats. No crec que aleshores ningú preveïés que les coses anirien tan bé per a les economies més desenvolupades. Amb tot és un exercici que cal fer perquè també sobre aquesta base s'ajuden a redreçar les situacions més difícils com ha succeït en l'aplicació de les polítiques econòmiques dels anys vuitanta, i fins i tot s'encerta en determinats àmbits com va succeir amb la revista The Economist que recordo va predir la modificació del sistema soviètic en la línia que es començà a produir sis anys després.

En la darrera reunió a Davos s'ha tractat el futur de l'economia internacional, i l'opinió generalitzada dels experts presents era com expressa Raymond Barre, que "estem entrant en una nova fase de creixement a llarg termini, després de dues dècades d'estancament", lògicament aquest optimisme ha estat convenientment matisat adduint els problemes existents de desequilibris interns en l'economia nord-americana, el desfasament entre els països més rics i els més pobres, -tret aquest que s'accentua progressivament- i les tensions en el comerç internacional. En els factors més positius es destacà com ho feu Herbert Giersh de l'Institut pel desenvolupament Econòmic Mundial de l'obertura dels mercats del bloc soviètic, el que pot arribar a significar un increment en dos punts del creixement mundial la propera dècada, un nou factor de creixement serà la mateixa realització del Mercat Interior Europeu.

En aquest procés de creixement, es destaca el predomini i l'exclusivitat de tres grans blocs internacionals, Estats Units, Europa i l'Est Asiàtic. Crec que es convenient aturar-se un moment aquí, i veure algunes xifres que espero ens seran útils per saber realment en quina classe de món estem i quina serà la nostra projecció en el futur de la propera dècada.

En el món hi ha aproximadament cinc mil milions d'habitants però set-cents intercanvien la meitat del béns i signifiquen pràcticament la meitat de les exportacions i importacions que es fan a nivell internacional. Un 14 per cent de la població mundial, doncs concentra la meitat del comerç internacional. Una projecció encara més forta es produeix a nivell de la producció, en concentrar el 65 per cent de la producció mundial. Els nivells de renda són força elevats: 13.400 Ecus a la Comunitat, 21.300 als Estats Units, 15.000 al Japó i la distribució del Valor Afegit Brut força semblant amb una característica poc destacada, el Japó és l'economia més terciaritzada dels tres grans blocs econòmics.

És a dir el món actual i previsiblement de forma més accentuada al dels noranta es caracteritza per una forta concentració de poder econòmic entre tres grans àrees, en el qual el perill més important existent com ha manifestat el ministre alemany d'Economia, Helmut Haussman, és que tot quedi reduït a aquestes tres zones. Aquest procés sembla que porti a l'extensió de la influència japonesa en el Sud-Oest asiàtic o l'ampliació de les relacions econòmiques entre la Comunitat Europea i els països de l'Est d'Europa més els de l'EFTA facilitada per la signatura de l'acord amb el COMECON i l'aplicació de contractes de cooperació bilateral com el ja establert amb Hongria.

Quan parlava amb el President del Cercle, Vicenç Oller, sobre el tema d'aquesta conferència, li discutia la seva proposta de fer referència al context internacional, ell tendia a defensar el situar els reptes de Catalunya en el context internacional i jo en l'àmbit europeu. He de reconèixer que crec que està més encertat que jo, perquè és el món en el que marxa l'economia a aquests nivells malgrat els perills que existeixen d'un més gran proteccionisme a nivell intern d'aquests grans blocs, que expressa postures difícils d'acordar com ha succeït en la darrera reunió del GATT a Montreal en què el proteccionisme a l'agricultura o els règims especials acordats a cert sectors considerats com a sensibles en indústria i serveis no han permès l'existència d'un acord.

Encara que es evident que el perill d'un tancament existeix -vegi's les consideracions sobre la dimensió exterior del Mercat Interior Europeu i l'acusació de convertir-se en una "fortificació europea" o l'amenaça constant de la "Trade Bill" proteccionista nord-americana, o les dificultats fiscals, aranzelàries i no aranzelàries per introduir-se en el mercat japonès-, però malgrat aquestes tendències crec que cal esperar una continuïtat en el procés d'obertura dels mercats internacionals, i exigir de l'economia catalana que sigui una economia competitiva a nivell europeu el que vol dir que ho sigui a nivell internacional.

Aquest és el repte principal del qual se'n deriven una sèrie de reptes específics, que són els que examinaré a continuació.

No recordaré aquí els trets específics de la nostra economia ni les principals magnituds que la defineixen. Vostès les coneixen prou bé i experts sectorials i de la conjuntura catalana ho han exposat amb vigor i profund coneixement en aquesta mateixa tribuna. Però sí que voldria destacar en aquest context dues característiques importants, primera que l'economia catalana ha superat amb especial èxit el primer test de la integració europea - que és, no ho oblidem, l'obertura més intensa que mai s'havia fet - i en segon lloc que aquest procés s'ha fet intensificant el nivell d'intercanvis i d'especialització envers l'exterior, fins el punt que diversos aspectes en economia catalana reclamen ara un enfortiment i especial cura en les posicions del nostre mercat interior tradicional.

Aquest procés es manifesta en una sèrie d'aspectes positius, com increment de l'activitat productiva que s'ha establert per sobre de la corresponent a l'Estat espanyol, descens més intens també en relació a l'estat espanyol de la taxa d'atur que en quatre anys a passat d'una taxa superior al 20 per cent al 15,2 per cent (mitjana estatal, 18,8) i fins i tot una evolució més estable de l'IPC. En aquest procés ha jugat molt favorablement la dimensió exterior pel que fa especialment referència a la inversió forània i molt destacadament també els fluxos de comerç en els quals en tres anys les exportacions s'han augmentat un 10 per cent, les importacions per 37 per cent, derivant-se un dèficit comercial pel 1987 de 781.000 milions de pessetes amb una taxa de cobertura de 55 per cent. En contrapartida la inversió estrangera directa s'ha multiplicat per quatre, essent sens dubte el fenomen més destacable i important d'aquest procés.

Un cop destacats els aspectes positius de la nostra economia, i de la seva evolució recent en un marc progressivament més obert i competitiu però també excepcionalment favorable, crec que hem de preguntar-nos si estan prou ben preparats per al nou marc més obert i competitiu encara que ens ha de marcar la nostra situació en la dècada vinent.

Nosaltres tenim l'avantatge que estem incorporats en un dels grans blocs rics i dominants de l'economia internacional, i l'experiència demostra que es bo i millor estar en el marc d'una economia rica que al marge d'aquesta, però això òbviament no assegura automàticament una situació consolidada als més alts nivells d'aquests. L'economia catalana en el gran bloc econòmic internacional que és la Comunitat Europea encara té una posició intermèdia i pateix a més d'un alleujament relatiu dels grans centres econòmics de la Comunitat Europea.

L'apropament econòmic i físic als grans centres de poder econòmic de la Comunitat i l'explotació de la nova realitat que implica l'expansió d'aquesta vers la Mediterrània són els dos grans reptes que ha de superar l'economia catalana en el context europeu i internacional dels anys noranta.

L'economia catalana, influïda certament per la situació de l'espanyola, encara està lluny d'oferir uns nivells destacats en el conjunt de la Comunitat. Atur, inflació, venda, presenten nivells encara força diferenciats dels nivells mitjans europeus. L'estructura productiva encara que molt apropada a les societats industrials madures de la Comunitat es troba afeblida per la manca d'empreses transnacionals autòctones, que incorpora alta tecnologia, i també aquelles més competitives en sectors claus de l'àmbit dels serveis.

Com es pot veure, en l'annex 1, i encara que la situació present sigui molt millor que a la que es fa referència, encara ens trobem com a realitat econòmica en una situació poc avançada en el context de les àrees o regions econòmiques més destacades de l'economia comunitària.

Atés aquest context, crec que cal destacar la necessitat d'incrementar els nivells de competència de la nostra realitat, encara massa allunyada dels que serien desitjables per pensar en tenir una posició autènticament consolidada i competitiva en el context europeu i internacional. Aquesta necessitat crec que no podria ésser realment satisfeta sense una autèntica concentració -formal o no- entre els operadors econòmics i socials que condiciona el conjunt del nostre teixit econòmic i social.

Si observem a nivell internacional quines són les economies més competitives i amb una posició més sòlida hores d'ara, crec que podrem destacar-ne sense por la japonesa i l'alemanya, les quals presenten unes característiques comunes que potser no sigui aquí el lloc d'analitzar amb detall, però sí que en voldria destacar els seus mecanismes de decisió basats en un context de consensos i d'orientació vers un model fortament competitiu sense abandonar una molt vigorosa i exigent política econòmica. Observin quin és el superàvit de les dues balances comercials, el seu nivell de recursos, l'evolució de la cotització de les seves monedes, els seus fluxos financers i aviat veurem quin són realment els banquers del món.

Explicitada aquesta qüestió, segurament poc científica i objecte de poder ésser desenvolupada amb més detall en el col·loqui, hem de veure quines són les aplicacions reals d'aquestes exigències a nivell de la iniciativa privada i de l'Administració o millor dit de les administracions públiques, però per poder fer aquesta anàlisi, he de referir-me a les condicions que se'n deriven de l'Acta Unica Europea en la seva part econòmicament més important que es l'objectiu del Mercat Interior Europeu.

- Objectius del Mercat Unic Europeu

Aquesta qüestió es refereix a les perspectives que manté obertes l'economia catalana de cara als propers anys, quan la incidència de la nova dinàmica de creació del Mercat Unic europeu s'erigeix en el principal dels components de la nova configuració de la Comunitat Europea.

Un repàs a l'Acta Unica i a allò que es deriva de les darreres reunions comunitàries permet de veure que el seu objectiu no és sinó el de fer realitat allò que ja pretenien els Tractat de Roma trenta anys abans, i que no s'havia pogut concretar en l'anomenat Mercat Comú Europeu. L'Acta Unica pretén de solucionar els problemes sorgits al llarg de la història comunitària, pel fet que en l'actualitat aquests impedièren l'avanç de la Comunitat.

Sota aquesta pretensió hi havia una consciència clara que o s'assolia un autèntic mercat interior europeu o es perdia a termini mitjà la possibilitat de competir amb les altres grans potències econòmiques del món occidental com ara els Estats Units i el Japó.

Amb aquest objectiu, el Llibre Blanc per a la realització del Mercat Unic elaborat per la Comissió de les Comunitats Europees concreta en unes 300 directives específiques les iniciatives legislatives que cal adoptar per a eliminar les barreres existents actualment i fer realitat el Mercat Unic.

A grans trets, les esmentades directives pretenen de concretar l'eliminació de:

- a) les fronteres físiques intercomunitàries (duanes) i altres reglamentacions que les facin necessàries;
- b) les fronteres tècniques derivades de l'existència de normatives i reglamentacions tècniques diferents d'un país a l'altre;
- c) les fronteres fiscals a través d'una certa harmonització de determinats impostos.

Aquestes són barreres que el Mercat Comú no ha pogut eliminar (cas de les fronteres físiques), o no s'havia plantejat d'eliminar (cas de les fronteres fiscals), o que fins i tot han sorgit de l'afany proteccionista dels Estats envers determinats sectors, a fi de continuar protegint allò que el desarmament aranzelari havia desprotegit (cas d'una bona part de les fronteres tècniques).

En l'actualitat, però, la construcció del mercat interior europeu es planteja encara més ambiciosa i realista, malgrat que aquest realisme impliqui una notable incertesa respecte al compromís concret de com instrumentar-lo. En aquest sentit cal citar l'objectiu d'enfortir el Sistema Monetari Europeu, que s'erigeix com un dels aspectes més significatius de la realització del mercat intern en el futur proper, ja que difícilment hom arribarà a un mercat únic sense una profunda aproximació de les polítiques econòmiques i monetàries dels països membres.

Tanmateix, aquest és un dels problemes més controvertits dels que té avui plantejats la Comunitat, ja que implica la unificació de les polítiques econòmiques en mans de la Comunitat en perjudici de l'autonomia dels diferents Estats membres per a aplicar les polítiques econòmiques respectives. Un exemple clar d'aquesta situació es troba avui en la política econòmica espanyola i en la decisió d'integrar, o no, la pesseta en el S.M.E. d'aquí a un any, tal com ho té previst el govern. Si s'hi integra, l'economia espanyola guanyarà en estabilitat canviària, i, possiblement, desequilibris com ara el de la inflació o dels elevats tipus d'interès es reconduiran més fàcilment. En contra, però, l'economia espanyola perdria elements de decisió en mecanismes de política econòmica, i més concretament monetària, que han estat precisament àmpliament utilitzats per a orientar aquella.

- Avantatges de la construcció del Mercat Unic

Sempre resulta difícil la quantificació dels beneficis que pot representar una decisió amb tantes connotacions com la que suposa el Mercat Unic Europeu; tanmateix, entre les principals conclusions de l'informe Cecchini, encarregat per la Comissió per tal d'avaluar precisament aquests avantatges, hom pot destacar:

- a) la creació d'un potencial suplementari de creixement avaluat en uns 200 mil milions d'Ecus anuals, és a dir a l'entorn dels 30 bilions de pessetes, la qual cosa equival aproximadament al 5 per cent del P.I.B. de la Comunitat dels dotze membres;
- b) creació d'uns 5 milions de noves ocupacions;
- c) disminució dels preus en un percentatge proper al 6 per cent.

L'esmentat nou potencial de creixement sorgiria de la racionalització de la producció, de la distribució, de la investigació, etc., que comportaria la desaparició de les barreres esmentades anteriorment entre els diferents Estats membres. Per exemple, i contemplant únicament costos directes, l'informe avalua els costos directes de les formalitats duaneres i dels tràmits administratius corresponents en un 1,8 per cent del valor de les mercaderies comercialitzades. Els costos derivats de les diferents reglamentacions tècniques vigents a cada país significarien prop del 2 per cent dels costos totals dels productes, però podrien ésser molt superiors per a determinats sectors, especialment per a tots aquells relacionats amb els mercats públics, com ara els de defensa, transports i producció d'energia, o els de banca i assegurances.

- Participació de l'empresa en la construcció del Mercat Unic

Com podem observar, els potencials de creixement que s'adjudiquen al Mercat Unic resulten quantiosos en conjunt, però difícilment podran assegurar una distribució homogènia dels beneficis entre els diferents països i regions d'Europa. És per això que cal que avui, en plena fase de reactivació econòmica, tots els sectors interessats en el funcionament de l'activitat econòmica, des de l'administració fins a les empreses, renovin els esforços de preparació per al Mercat Unic europeu.

Les empreses multinacionals europees ja ho fan, i de fet, són alguns dels grups que més contribueixen a impulsar aquest Mercat Unic. Assistim continuament a moviments de presa de posicions de societats d'un país en societats d'altres països, a fusions de societats de diferents Estats membres, a contractes de col.laboració, etc., o també a la participació activa de les associacions empresarials en les consultes que efectua la Comissió de cara a la

definició de les noves normatives de la Comunitat. És una dinàmica empresarial que la signatura de l'Acta Única i les perspectives futures de la Comunitat Europea han accelerat i que cal seguir de prop.

D'acord amb una enquesta realitzada a França entre les empreses poc després de l'aprovació de l'Acta Única (IPSOS-CNPF), el 66 per cent dels enquestats declarava que el mercat intern era una prioritat per a la qual calia preparar-se, el 77 per cent preveia que les noves empreses en sortirien afavorides i el 76 per cent considerava que afavoriria l'augment de la competitivitat. No és sinó una enquesta, però ja reflecteix la predisposició de les empreses d'un país per a afrontar el repte de competitivitat que això suposa, en la confiança que això les afavorirà.

A Catalunya caldrà una conscienciació semblant, per la qual cosa és precís tenir en compte quatre factors que considero essencials per afrontar els nivells de competència exterior a què es veuen i es veuran sotmesos encara amb més intensitat les nostres empreses. Crec que aquests factors essencials són: comercialització, presència exterior, incorporació de noves tecnologies i recursos financers.

En el context internacional i europeu, l'economia catalana ocupa una posició, una incòmode posició intermèdia, la seva base econòmica està caracteritzada pels productes i serveis madurs entre en ràpida competència amb els que ofereixen els països del Tercer Món, i han d'incrementar en conseqüència el percentatge de valor afegit, de tecnologia, de qualitat de producte, de diferenciació d'aquest, que el faci atractiu en el mercat internacional. Afortunadament tenim força experiència, creixents, d'èxits empresarials, però sens dubte no prou si ho comparem en la posició que en àrea comparable a la nostra, la del Nord d'Itàlia té en el Mercat Comunitari. Especialització, comercialització i presència a l'exterior són aspectes cabdals per superar el repte dels noranta, i ací intervé una carència importantíssima que amb la de les fonts i formes de finançament, quina manca d'adequació al propi procés de creixement, constitueix un dels dos factors de diferenciació amb les àrees més competitives a nivell internacional. L'altre factor és la de la Recerca i el Desenvolupament Científic i Tecnològic.

Per il·lustrar aquest aspecte cabdal, voldria tornar breument a la comparació de les magnituds dels grans blocs internacionals i veure com les indústries més importants en tecnologia són les menys permeables a la competència exterior, i com en base a aquest fet es pot explicar la gran fortalesa de l'economia nord-americana i també de la japonesa, en un context en el que els Estats Units i Gran Bretanya presenten posicions dominats.

Sembla clar que a nivell privat aquests factors i la seva superació són els gran reptes que cal superar en un horitzó que està certament proper. Però és obvi tanmateix que la resposta positiva a aquests reptes no prové únicament de l'adequació del sector privat a les noves exigències derivades d'un marc de competència propi d'una economia més oberta i internacionalitzada.

Catalunya té un paper clau en la construcció d'una gran àrea econòmica europea, la de la mediterrània Nord-Occidental. És una àrea emergent, que té totes les característiques i les possibilitats per constituir-se per entendre'ns en una nova Itàlia del Nord, però no es pot oblidar que la nostra situació és més allunyada, que altres més distants d'aquell nucli centro-europeu o intracomunitari que absorbeix bàsicament en l'àrea de Londres a Milà el 80 per cent de la riquesa comunitària. Per tant, primera condició, millors comunicacions de tota mena amb i per la connexió europea, verticals i horitzontals, la reivindicació i obtenció d'una infraestructura adequada resulta cabdal, com en el seu moment va explicitar el propi Cercle d'Economia.

La segona condició és disposar de les bases per un autèntic llençament de l'àmbit tecnològic. Tinc la sensació de que la situació és més complexe i també més positiva que la dels tòpics que s'utilitzen, però cert és també que en el seu conjunt estem molt lluny per aplicació de recursos i magnitud dels centres de que disposem de pensar que es pot obviar un gran esforç en aquest àmbit. Encara que la situació hagi millorat amb nous centres d'especialització tecnològica, amb posicions avançades en àmbits específics com els de control de qualitat, assaig i disseny de productes, és obvi que la distància a recórrer és encara molt important, per això és precís cobrir especialment des de l'àmbit públic, que ni exclou ni elimina la possibilitat de participació privada, ans la contrari el tema de la infraestructura per comunicacions, i els centres i nuclis de formació tecnològica i de recerca i desenvolupament.

És obvi que Catalunya té un grau de desenvolupament, situació econòmica i posicionament geogràfic que li permet d'aspirar a tenir un aposició capdavantera en el si de la Comunitat Europea; també és cert, però, que aquesta posició no està assegurada, atès que ni ha assolit el grau de desenvolupament característic de les àrees econòmicament més avançades de la Comunitat ni pot obtenir, per la seva situació present, un suport especialment destacat per part d'aquella en l'aplicació dels corresponents fons comunitaris per tal de disminuir els desequilibris socials i territorials existents. És per això que Catalunya presenta uns trets d'especial vulnerabilitat que ha de superar per la seva pròpia capacitat d'adaptació i de resposta positiva als nivells de competitivitat que es donen en el si de la Comunitat.

Per a assolir aquests nivells de competitivitat, i comparant l'economia catalana amb les seves principals competidores, cal comptar amb facilitats de comunicació i, en conseqüència, amb les corresponents infraestructures, tant per carretera -noves autopistes, eix Barcelona-Tolosa, comunicació per la Vall d'Aran, eix transversal-, com per avió - liberalització del trànsit aeri, potenciació de línies d'abast regional-. Cal està adaptat a la ja present explosió de les telecomunicacions i adaptar-se als mecanismes que permetin d'ésser competitiu en l'adopció de noves tecnologies i de tenir un nivell d'ensenyament que faci els nostres titulats competidors eficaços en l'àmbit europeu davant l'efectiva aplicació del reconeixement mutu de titulats universitaris de llibertat d'establiment.

L'economia catalana s'enfronta al repte europeu i internacional des d'una posició favorable en el moment present, havent mostrat i demostrat una capacitat de resposta que s'ha produït cada vegada que s'ha donat la possibilitat de projectar-se realment a l'exterior, i havent assumit també que la via adequada per a la necessària internacionalització era la pertinença a les Comunitats Europees, pertinença reforçada a més per un clar sentit d'identitat europea per part de la societat catalana.

A més de l'experiència globalment positiva en aquests primers anys d'integració, cal afegir que compta amb uns actius destacables com ara la seva pròpia estructura productiva, o com la posició clau que presenta en el conjunt de la Comunitat Europea en la projecció d'aquesta vers la Mediterrània i més específicament en la potenciació de la Mediterrània nord-occidental. Però aquestes possibilitats i aquestes potencialitats no són una realitat; perquè ho siguin, caldrà perseverar en la línia empresa, una línia que precisa de la cooperació i l'acord dels principals operadors econòmics i socials d'una situació de consens per establir el nostre model d'especialització que sigui competitiu a nivell internacional i que es mantingui en l'essencial a mig termini, una línia en definitiva que faci possible el que està al nostre abast, que l'economia catalana, superant els reptes descrits, sigui plenament competitiva en l'economia internacional dels anys 90.

ANNEXOS

Catalunya, regió europea

NOTA : Les dades corresponen al període 1981 - 1986.

Actualment la situació ha experimentat una considerada millora en els darrers dos anys (per exemple l'atur s'ha situat en el 15,2% el novembre del 1988) la qual cosa ha reduït notablement els diferencials que ens separen encara de les regions europees més ben situades en l'horitzó del 1992.

	PIB/CÀPITA (SPA)	PIB/OCUPAT INDUSTRIAL	OCUPACIÓ PER SECTORS (%)			ATUR %	INDEX SINTÈTIC
			1	2	3		
CATALUNYA	92	88	6,7	44,8	48,4	21,6	58
LOMBARDIA	120	96	3,9	46,5	49,6	6,7	133
RHONE-ALPES	118	124	5,5	36,9	57,3	8,2	130
BADEN-WUERTTEMBERG	122	119	6,4	47,7	45,7	4,0	145
CEE	100	100	7,2	34,3	57,2	10,8	100

Dades 1981 - 1986

INVERSIONS ESTRANGERES

ANEX 2

Inversions Totals

	gener/octubre 1988 (milions pta)	variació 88/87 %	Catalunya/ Espanya (%)
Catalunya	142.361	+ 3,1 %	23,9
Espanya	593.303	+12,1 %	100,0

Inversions de la CEE

	gener/octubre 1988 (milions pta)	variació 88/87 %	Catalunya/ Espanya (%)
Catalunya	77.371	N.D.	24,1
Espanya	318.861	+10,5	100,0

Inversions CEE/ Total
gener/octubre 1988
(%)

Catalunya	54,3
Espanya	53,7

Inversions estrangeres a Catalunya : distribució per
sectors d'activitat

gener - octubre 1988

(%)

Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura i pesca	0,9
Energia i aigua	1,6
Extracció i transformació de minerals no energètics i productes derivats. Indústria química	16,0
Indústries transformadores de metalls, mecànica de precisió	13,0
Altres Indústries manufactureres	31,0
Construcció	0,6
Comerç, restaurant i hosteleria. Reparacions	14,1
Transport i comunicacions	0,3
Institucions financeres, assegurances, serveis prestats a les empreses i lloguers	19,5
Altres serveis	2,2
TOTAL	100,0

BALANÇA COMERCIAL DE CATALUNYA

1987

milions de pessetes

	COMERÇ TOTAL	COMERÇ CEE
exportacions	954.815	602.610
importacions	1.735.510	1.019.592
saldo	- 780.695	- 416.982
taxa de cobertura (%)	55,0	59,0

Font : dades Cambra de Comerç de Barcelona
i elaboració pròpia

EXPORTACIONS CATALANES

EXPORTACIONS CATALANES PER SECTORS. 1987

	Tot el mon		CEE		
	Milions de ptes.	% variació 1987/86	Milions de ptes.	% variació 1987-86	% Cat./ CEE
Productes agrícoles	90.989	16,9	45.400	34,0	49,9
Productes agrícoles sense industrialitzar	42.134	27,0	27.113	37,0	64,3
Productes agrícoles industrialitzats	48.855	9,4	18.287	29,9	37,4
Productes minerals	43.508	29,6	26.842	30,5	61,7
Tèxtil	107.781	7,5	65.685	12,8	60,9
Pell i calçat	46.925	15,9	37.266	18,3	79,4
Fusta i suro	10.607	-1,9	6.718	10,3	63,3
Paper i arts gràfiques ...	45.244	8,0	22.529	24,9	49,8
Químic	189.946	18,2	105.092	24,9	55,3
Materials de la construcció	26.532	-2,2	13.895	12,4	52,4
Siderometal·lúrgic	366.473	18,2	264.030	24,8	72,0
Productes metàl·lics bàsics	40.570	-3,5	22.899	30,5	56,4
Transformats metàl·lics	325.903	21,5	241.131	24,3	74,0
Diversos	26.810	7,6	15.153	4,9	56,5
TOTAL	954.815	15,3	602.610	22,8	63,1

EXPORTACIONS PER ÀREES GEOGRÀFIQUES. 1987

	Milions de ptes.	% variació 1987-86	%
EUROPA	689.150	22,7	72,2
CEE	602.610	22,8	63,1
EFTA	47.743	14,3	5,0
COMECON (1)	11.415	33,6	1,2
Resta d'Europa	27.382	35,8	2,9
ÀFRICA	55.000	-9,1	5,8
AMÈRICA	111.442	1,7	11,7
Amèrica del Nord	64.605	8,8	6,8
Amèrica Central	16.467	-19,2	1,7
Amèrica del Sud	30.370	1,7	3,2
ÀSIA	82.264	3,6	8,6
OCEANIA	6.146	17,7	0,6
ALTRES	10.813	94,6	1,1
TOTAL	954.815	15,3	100,0

Exportacions Catalunya/Espanya : 22,6%
 totals

Font : Cambra de Comerç de Barcelona

IMPORTACIONS CATALANES

IMPORTACIONS CATALANES PER SECTORS. 1987

	Tot el món		CEE		
	Milions de pes.	% variació 1987/86	Milions de pes.	% variació 1987/86	% Cat. CEE
Productes agrícoles	217.881	4,6	92.213	18,5	42,3
Productes agrícoles sense industrialitzar.....	144.956	-2,2	57.269	3,5	39,5
Productes agrícoles industrialitzats	72.925	21,4	34.944	55,1	47,9
Productes minerals.....	162.532	-13,0	15.854	74,7	9,8
Tèxtil	104.163	25,4	57.386	22,5	55,1
Pell i calçat	55.833	38,1	23.861	53,3	42,7
Fusta i suro	14.220	36,7	5.193	35,0	36,5
Paper i arts gràfiques ...	55.635	30,7	36.673	23,3	65,9
Químic	361.590	17,8	262.197	18,8	72,5
Materials de la construcció	24.038	27,2	19.863	25,7	82,6
Siderometal·lúrgic	706.371	34,4	487.284	42,2	69,0
Productes metàl·lics bàsics	93.878	14,5	78.737	17,4	83,9
Transformats metàl·lics.	612.493	38,1	408.547	48,2	66,7
Diversos	33.248	29,0	19.068	34,1	57,4
TOTAL	1.735.510	19,8	1.019.592	31,3	58,7

IMPORTACIONS PER ÀREES GEOGRÀFIQUES. 1987

	Milions de pes.	% variació 1987/86	%
EUROPA.....	1.183.161	33,4	68,2
CEE	1.019.592	31,3	58,7
EFTA	105.527	27,5	6,1
COMECON (1).....	45.016	120,9	2,6
Resta d'Europa	13.026	68,0	0,8
ÀFRICA	88.121	-23,4	5,1
AMÈRICA	193.172	-2,3	11,1
Amèrica del Nord ...	123.711	1,8	7,1
Amèrica Central	46.538	-6,8	2,7
Amèrica del Sud.....	22.923	-12,7	1,3
ÀSIA	245.732	6,8	14,1
OCEANIA.....	21.977	33,3	1,3
ALTRES	3.348	64,7	0,2
TOTAL	1.735.511	19,8	100,0

Importacions totals   Catalunya/Espanya : 28,6%

Font : Cambra de Comerç de Barcelona

TAULA NÚM. 1
 INDICADORS D'ACTIVITAT I DEMANDA. CATALUNYA
 (Taxa de creixement respecte a l'any anterior en ‰)

	1983	1984	1985	1986	1987
Consum net d'energia elèctrica (gWh).....	5,6	2,9	3,4	4,4	5,1
Producció de turismes (unitats).....	12,1	22,0	-7,0	-0,4	16,6
Producció de vehicles industrials (unitats).....	212,5	-2,9	-10,0	49,3	20,8
Producció de potasses (t).....	-0,9	4,3	4,1	5,2	0,1
Producció de petroli (t).....	97,4	-21,9	-6,5	-16,5	-11,8
Producció de productes petrolífers (t).....	9,9	-1,3	-7,5	6,5	-6,4
Producció de ciment (t).....	20,9	-26,1	-29,1	-13,9	1,8
Consum de ciment (t).....	-1,0	-0,9	-6,7	20,4	15,5
Projectes d'habitatges visats (unitats).....	-6,9	-6,2	14,0	-16,4	49,3
Habitatges acabats (unitats).....	-14,4	-6,8	6,9	2,1	7,0
Licitació oficial d'obres (pessetes corrents).....	7,9	-25,3	48,6	3,4	80,3
Matriculació de turismes (unitats).....	3,1	-4,2	14,5	21,1	33,9
Matriculació de vehicles industrials (unitats).....	19,6	-5,2	29,1	29,5	29,7
Vendes de gasolina (t).....	-2,1	0,5	7,4	4,0	8,1
Inversió estrangera (pessetes corrents).....	—	—	—	31,4	255,7
Inversió industrial (pessetes corrents).....	5,6	17,8	12,7	-11,3	21,4
Exportacions (pessetes corrents).....	33,9	25,5	12,6	-4,2	15,3
Importacions (pessetes corrents).....	29,0	11,2	3,8	14,4	20,0
Entrada de turistes per les fronteres (nombre).....	3,9	5,5	7,4	7,3	7,6

Font: COCIN de Barcelona.

del 15,3 ‰ sobre les de l'any 1986 i han guanyat posicions dins el conjunt de les exportacions espanyoles.

Tant el consum com la inversió han experimentat una acceleració. Dins el consum, alguns capítols, com els vehicles, han enregistrat un

MEMORIA 1987
 - Cambra de Barcelona

TAULA N.º 9
INDICADORS D'ACTIVITAT EN ELS SERVEIS.
CATALUNYA

	1986	1987	% variació 1987/86
COMERÇ			
Marxa dels negocis (saldo mitjà)	-12	-12	—
Volum físic de les vendes (saldo mitjà)	-23	-25	—
Valor monetari de les vendes (saldo mitjà)	22	7	—
Consum d'electricitat (gWh) ..	1.953.344	2.394.136	22,6
HOSTALERIA			
Viajers entrats per les fronteres	14.442.315	15.536.255	7,6
Viajers allotjats en establiments hotelers	4.695.398	4.920.282	4,8
Pernocacions en establiments hotelers	19.304.263	20.137.792	4,3
TRANSPORTS			
Transport per carretera			
Vendes de gas-oil A (1)	980.893	1.093.415	11,5
Trànsit per autopistes (1) ..	2.411	2.805	16,3
Vehicles pesats (IMD)	13.473	15.219	13,0
Vehicles lleugers (IMD) ..			
Transport ferroviari			
Viajers (nombre)			
Ferrocarrils de la Generalitat (2)	40.268.876	40.370.317	0,2
RENFE	34.727.729	33.039.186	-4,9
Mercaderies (1)			
Ferrocarrils de la Generalitat (2)	874.241	1.051.242	20,2
RENFE	3.593.041	3.888.524	8,2
Transport marítim			
Passatgers (nombre)	741.623	757.604	2,1
Mercaderies (1)	41.766.920	42.522.327	1,8

	1986	1987	% variació 1987/86
COMUNICACIONS			
Transport aeri			
Passatgers (nombre)	7.073.552	7.795.305	10,2
Mercaderies (1)	46.071	44.067	-4,3
Comunicacions telefòniques (milers d'unitats)	631.896	701.171	11,0
Correspondència nascuda (milers d'unitats)	862.757	sd	—

	1986	1987	% variació 1987/86
SISTEMA FINANCER			
Oficines operatives de les institucions financeres	6.290	6.480	3,0
Dipòsits de la banca privada (milers de milions de pessetes). Dipòsits de les caixes d'estalvis (milers de milions de pessetes).	2.362,7	2.659,3	12,6
Crèdits de la banca privada (3) (milers de milions de pessetes).	2.114,9	2.285,7	8,1
Crèdits de les caixes d'estalvis (3) (milers de milions de pessetes)	2.060,6	2.342,2	13,7
Volum de contractació de la Borsa de Barcelona	967,0	1.028,5	6,4
Valor nominal (milions de pessetes)	175.692	205.296	16,8
Valor efectiu (milions de pessetes)	364.100	791.075	117,3

(1) Funcionari mitjària d'abonament del trànsit a les autopistes de la via de l'ACTESA.

(2) Inclou línies urbanes.

(3) Crèdits al sector públic.

Font: Servei d'Estadística.

Lloc: COCIN de Barcelona.

dors, com el moviment de viatgers en establiments hotelers i les pernocacions en aquests, mostren creixements bastant més febles (4,8 % i 4,3 %, respectivament), que suposen una certa desacceleració del creixement del sector, si bé també podria estar relacionat amb una major propensió a la utilització d'altres tipus d'allotjament, com els apartaments.

D'altra banda, els resultats de l'enquesta de conjuntura turística de la Cambra de Comerç de Barcelona han assenyalat un cert estancament

IPC 1988 (gener-novembre)

CATALUNYA	4,9
ESTAT ESPANYOL	5,5
CEE	4,1
Alemanya	1,5
França	3,0
Itàlia	5,5
Regne Unit	6,5
USA	4,0
JAPÓ	1,0

Font : Eurostat i INE

Diferencial Catalunya / CEE 0,8%
Catalunya/ França 1,9%
(principal mercat)

ÍNDIX DE PREUS AL CONSUM

L'any 1988 significa, sota una perspectiva monetària, la ineficiència de les mesures adoptades per part de l'administració central, per a reduir les tensions inflacionistes espanyoles.

L'augment de l'IPC del mes de juliol (+1%) va permetre apreciar clarament com l'objectiu inicial fixat pel govern del 3% no s'acompliria.

L'objectiu revisat a la tardor (5%) tampoc no va se assolit i finalment la taxa d'inflació anual va situar-se en el 5,8%.

A Catalunya els resultats tampoc no varen ser gaire satisfactoris encara que lleugerament per dessota la mitjana de l'Estat.

MERCAT DE TREBALL

La situació del mercat de treball a Catalunya ha millorat substancialment i de forma permanent en els darrers mesos com a resultat de la represa consolidada de l'activitat econòmica.

La taxa d'atur a Catalunya (15,2%) se situa entre els més baixos de l'Estat i més de 3 punts per dessota la mitjana estatal (18,8%).

ATUR ENREGISTRATNovembre de 1988

(%)

CATALUNYA	15,2
ESTAT ESPANYOL.....	18,8
CEE (12).....	10,1
Alemanya.....	6,3
França.....	10,3
Itàlia.....	12,6
Regne Unit.....	7,7

FONT EUROSTAT I INEM

(dades no comparables estrictament)